

23.08.2011

Tja/10

10

Lausunto aloitteesta nuorten mielenterveyskuntoutujien kulttuuripajan tukemisesta

HEL 2011-001876 T 05 06 00

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättäneen antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"ELVIS –hankkeen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin ovat osallistuneet terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön lisäksi kaupungin nuorisoasiainkeskus, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Mielenterveyden keskusliitto. Hankkeen tarkoitus on tarjota nuorille 18 – 35 -vuotiaille mielenterveyskuntoutujille toiminnallista kuntoutusta turvallisissa puitteissa silloin, kun nuori ei vielä kykene osallistumaan muuhun kuntoutustoimintaan. "ELVIS" pyrkii ehkäisemään nuorten syrjäytymistä ja antamaan pohjaa mielekkäälle harrastustoiminnalle tarjoamalla välineitä arjen ja sairauden oireiden hallintaan sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja sitä kautta tukemaan opiskelua tai työelämää osallistumista. ELVIS hyödyntää vertaistukea siten, että pidemmälle kuntoutusprosessissaan edistyneitä osallistujia on koulutettu vertaisohjaajiksi toiminnallisiin ryhmiin, joissa he puolestaan ammattilaisten tukemina ohjaavat nuoria kuntoutujia. Toiminta on tärkeä osa kuntoutumisprosessia myös vertaisohjaajille itselleen.

ELVIS on yhteistyöhanke, jossa Helsingin psykiatrian poliklinikoiden varhaiskuntoutukseen osallistuneiden, ensimmäisen psykoosin sairastaneiden nuorten hoitoon ja kuntoutukseen yhdistetään Niemikotisäätiön hallinnoiman ELVIKSEN toiminnalliset ryhmät. Nuorisoasiainkeskus on tarjonnut nimellistä korvausta vastaan tilat Toimintakeskus Hapesta ja Harjun nuorisotalosta ryhmäläisille. Mielenterveyden Keskusliitto ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto osallistuivat vertaisohjaajien koulutukseen. Hankkeen onnistumisen arviointiin on käytetty Asumispalvelusäätiön Aspan toimintakykyarviointia. Hankkeen vaikuttavuutta on arvioitu suoraan käyttäjille suunnatussa Asta –arviointilomakkeella. Kuntoutussäätiö arvioi koko hankkeen onnistumisen syksyllä 2011. ELVIS –hankkeesta on toiminta-aikana luotu malli, jota on tarkoitus levittää RAY:n tuella eri puolille Suomea.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana kuntoutusta on saanut noin 60 nuorta, joista 27 % on jo pystynyt joko palaamaan työhön tai saanut opiskelupaikan. Vertaisohjaajiksi on koulutettu noin kaksikymmentä

Postiosoite
PL 6000,

terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Siltasaarenkatu 13
Helsinki

<http://www.hel.fi/terveysk>
eskus

Puhelin
+358 9 310 5015
Tilinro

Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

kuntoutujaa. Psykiatrian poliklinikat ovat antaneet hyvää palautetta yhteistyöstä Elviksen kanssa samoin kuin nuoret itse saamastaan hoidosta. Kritiikkiä on annettu ainoastaan siitä, etteivät kaikki tarvitsijat ole mahtuneet Elviksen ryhmiin.

ELVIS –hankkeen kuntouttavat ryhmät ovat muotoutuneet oleelliseksi osaksi nuorten psykoosipotilaiden kuntoutusta Helsingin psykiatrisessa avohoidossa. Hanke on saanut kolmen vuoden rahoituksen Raha-automaattiyhdistykseltä osana Niemikotisäätiön toimintaa. Vuoden 2011 alusta Niemikotisäätiö liitettiin Helsingin kaupunkikonserniin, mistä syystä aiempi rahoitustapa ei enää ole mahdollinen.

Terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön luonnosteleva ostopalvelusopimus edellyttäisi vuosittain ostojen lisäämistä noin 210 000 e ELVIS-toiminnan säilyttämiseksi. Säilyttääkseen nykyisen toimintalaajuuden Niemikotisäätiö tulee tarvitsemaan lisärahoitusta, jonka mahdollisuuksia säätiö on aktiivisesti selvittänyt. Säätiö on viime vuosina sopeuttanut toimintaansa talouteensa siinä määrin, ettei ELVIS-rahoitusta voida säätiön ilmoituksen mukaan turvata säätiön omin sisäisin järjestelyin. Hankkeen rahoituksen loppuminen on ollut tiedossa loppuvuodesta 2010. Hankkeen hyvien tulosten ja vakiintuneen toiminnan vuoksi terveyskeskus pitää toiminnan jatkamisen edellytysten selvittämistä erittäin tärkeänä.

Terveyslautakunnan hyväksymän vuoden 2012 talousarvioesityksen mukaan Niemikotisäätiön palveluostoihin sovelletaan talousarvion noudattamisohjeiden mukaista 2 % kustannustason nousua, mikä ei mahdollista toiminnan edellyttämää lisärahoitusta.

Terveysvaikutusten arviointi:

Nuorten mielenterveyspotilaiden toiminnallinen kuntoutus kohdistuu erittäin haavoittuvaan väestöryhmään. Osana psykoosin hoitoketjua se näyttää ehkäisevän psykoosiin sairastuneiden nuorten syrjäytymistä, sairauden kroonistumista, toimintakyvyn laskua ja sairaalakierteen syntymistä. Samalla luodaan uusia mahdollisuuksia vakavassa syrjäytymisriskissä olevien nuorten aikuisten elämänlaadun turvaamiseksi rakentamalla sosiaalista verkostoa ja tarjoamalla kohderyhmälle soveltuvia mielekkäitä harrastusmahdollisuuksia. Suuri osa psykoosiin sairastuneista nuorista tarvitsee lääkehoidon ja keskusteluterapian lisäksi myös muita kanavia sairautensa hallintaan. ELVIS- tyyppisiä toimintakäytäntöjä tarvitaan lisääntyvästi. Niiden tavoitteena on hyödyttää sekä nuoria kuntoutujia että laajemminkin yhteiskuntaa vähentämällä psyykkisestä sairaudesta johtuvia välittömiä ja välillisiä kustannuksia. "

Esittelijä

Postiosoite
PL 6000,

terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Siltasaarenkatu 13
Helsinki

<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin
+358 9 310 5015
Tilinro

800012-52430

Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

Yrjö Hakanen ja 61 muuta valtuutettua ovat tehneet seuraavan valtuustoaloitteen nuorten mielenterveyskuntoutujien kulttuuripaja ELVIKSEN toiminnan jatkumisen ja siihen tarvittavan rahoituksen turvaamiseksi:

"Niemikotisäätiön ELVIS-hanke on kehittänyt uutta toimintamallia, jossa nuoria aikuisia mielen-terveyskuntoutujia koulutetaan toimimaan vertaisohjaajina toiminnallisissa ryhmissä nuorille mielenterveyskuntoutujille. Vaikka hankkeesta on hyvät kokemukset, uhkaa sen rahoitus loppua.

Hanke käynnistyi Raha-automaattiyhdistyksen kehittämishankkeena. Tarkoitus oli, että kaupunki ottaa siitä jatkossa rahoitusvastuun. Nyt kun Niemikotisäätiö on siirtynyt osaksi kaupunkikonsernia, raha-automaattiyhdistys ei voi jatkaa kulttuuripaja ELVIKSEN rahoitusta.

Kulttuuripaja ELVIS on tarjonnut nuorille mahdollisuuden kuntoutua osana toiminnallista yhteisöä, jossa saa monipuolista tukea ja jonka toimintaa voi itse olla kehittämässä. Sekä nuorilta että psykiatrian ammattilaisilta, yhteistyökumppaneilta ja Raha-automaattiyhdistykseltä on saatu hyvää palautetta. Mallista ollaan kiinnostuneita muuallakin Suomessa.

Kulttuuripaja ELVIKSEN toiminta vastaa hyvin muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön Mieli 2009-työryhmän suosituksia. Se on tärkeä osa psykiatrian poliklinikoilla tapahtuvaan hoitoon liittyvää toiminnallista kuntoutusta. Kaupungilla ei ole muita vastaavia paikkoja.

ELVIKSESSÄ on vertaisohjaajien ansiosta noin 25 toiminnallista ryhmää viikossa, vaikka työntekijöitä on vain kolme. Vuositasolla kustannukset ovat vain noin 15 000 euroa.

Helsingin kaupungin strategioissa ja muun muassa Lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa painotetaan nuorten mielenterveyspalveluja ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemistä. Näihin tarkoituksiin on varattu myös määrärahoja kaupungin budjetissa.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin nuorten mielenterveyskuntoutujien kulttuuripaja ELVIKSEN toiminnan jatkumisen ja siihen tarvittavan rahoituksen turvaamiseksi."

Aloitteesta on pyydetty terveyslautakunnalta lausunto kaupunginhallitukselle 15.9. 2011 mennessä. Lausunto on pyydetty myös talous- ja suunnittelukeskukselta.

Esittelijä

toimitusjohtaja

Postiosoite
PL 6000,

terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarenkatu 13
Helsinki

<http://www.hel.fi/terveysk>
eskus

Puhelin

+358 9 310 5015

Tilinro

800012-52430

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

F102012566

23.08.2011

Tja/10

Matti Toivola

Lisätiedot

Juha Nyman, erityissuunnittelija, puhelin: 310 70198
juha.nyman(a)hel.fi

Otteet

Ote
Kaupunginhallitus

Otteen liitteet